

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

מועד קטן דף ד.

מה היא מחלוקת התנאים בפירוש הפסוק (שמות לד: כא) "בְּחָרִישׁ וּבְקִצִיר תִּשְׁבֹּת"? ¹

ומה בא לחדש?	על מה הפסוק מדבר?	
לאסור תוספת שביעית ¹	במצות שביעית	לר' עקיבא
להתיר קציר העומר ²	בשבת בראשית	לר' ישמעאל

מדוע אין משקין בחול המועד במי גשמים, והאם משקים מנהרות המושכים מים מהאגמים?

ומה הדין בנהרות וכו'?	מדוע אין משקין במי גשמים?	
אסור - דגם הם בכלל הגזירה ³	גזירה מי גשמים אטו מי קילון	לר' יוחנן
מותר - דבהם אין חשש הני"ל ⁵	מי גשמים עצמם מגיעים למי קילון ⁴	לרב אשי

האם מותר להשקות בחול המועד מפסיקות ובריכות⁶ מים שנתמלאו מעיו"ט?

כשעוברת אמת המים ורוב העיר שותה ממנה	כשעוברת אמת המים ואין רוב העיר שותה ממנה	כשאין אמת המים עוברת בנייהם	
מותר ⁸	אסור	אסור ⁷	לרב פפא
מותר	מותר ⁹	אסור	לרב אשי

¹ דחריש וקציר דשביעית עצמה כבר כתוב שהוא אסור בשביעית, ועל כרחך שבא לחדש על תוספת.
² קצירה דומיא דחרישה, מה חרישה בכל מקום דינה שאם מצא חרוש אין מצוה לחרוש - וא"כ לא מיירי הפסוק בחרישה של מצוה, גם קצירה על כרחך שלא מדבר בקצירה של מצוה. וקצירת העומר תמיד היא קצירה של מצוה, דהא אפילו אם מצא קצור צריך לקצור ולהביא, ומזה למדנו שמה שצריך לשבות הוא דוקא מקצירה שאינה של מצוה, אבל קצירה של עומר דוחה שבת.
³ דמזה שמצינו שגזר גם במי גשמים אפי' בלי לחשוש שמא יגיעו לידי מי קילון, ורק משום שלא יבואו להתיר גם במי קילון, א"כ גם בנהרות המושכים מים מן האגמים שייכת אותה גזירה שמא יבואו להתיר במי קילון ואסור.
⁴ פי', בריכה הנעשית ממי גשמים בתחילה קל להשקות ממנה, אולם ככל שדולים ממנה עוד ועוד המים נעשים עמוקים, ויש טורח בדלייתם ממש כמו במי קילון לכן אסור.
⁵ דכיון שהנהרות מושכים את המים מן האגמים, א"כ הגם שהמים נחסרים עי"י ההשקאה מ"מ הם מתמלאים כל הזמן ואין לחוש שמא יבואו לידי מי קילון דהיינו שיצטרך לטרוח בדלייתם. ובהמשך העמידה הגמי' שמירי באגמים שבבל שחשובים כמים שאינם פוסקים ואין שם חשש שמא ירד גובה המים ויהיה טורח בדלייתם כמי קילון.
⁶ רש"י פירש: שהם חדא מילתא. וברש"י כת"י פירש: פסיקות הם חריצין שאינם מתוקנים כל כך לעבור בהם מים, ובריכות הם גומות מתוקנות יפה.
⁷ כיון דעבידי דפסקי ויש לחוש שמא יטרח לדלות מים כדי להמשיך את השקאתו.
⁸ דכיון שיכול להשקות רוב השדה מאמת המים, א"כ המיעוט שנשאר יוכל להשקות מפסיקות ובריכות בלא חשש, אבל אם אין רוב השדה שותה מאמת המים, יש לחוש שמא יגמרו הפסיקות והברכות שמהם יצטרך להשקות את רוב השדה ויטרח להביא מים מרחוק.
⁹ ואע"ג שלא תשתה השדה מן האמה ביום אחד, מ"מ בכמה ימים היא תשתה ולכן אין לחוש שמא יבוא לידי איסור להביא מאמת המים אחרת.

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
daf@dafyomi.co.il • 6515004 טל/פקס

מועד קטן דף ד:

אליבא דר' אלעזר בן עזריה שאין עושין את האמה גם לא בשביעית מפני החששות דלהלן,
מה הדין באופנים אלו?

שזורק את העפר לבחוץ ¹	כשחופר ומגיעים המים אחריו	חד - נראה כעודר ²	ר' זירא
אסור	לסברא זו מותר ³	וחד - מכשיר	ור' אבא
מותר ⁵	אסור	שפתיה לזריעה ⁴	בר ממל

האם מותר לאדם להכניס את הזבל שלו לתוך השדה, או שנראה כמזבל שדהו בשביעית?

היה כבר מעט זבל בשדה	לעשות זבלו אוצר ⁶	לתנא קמא	לר' מאיר
מוסיף עליו והולך	עושה	לתנא קמא	לר' מאיר
אסור ⁸	אסור ⁷	לר' אלעזר ב"ע	

¹ והיינו שלא ממלא את העפר בצידי האמה, אלא זורק אותו ומפזר אותו לרחוק דבכה"ג אין מציאות של הכשרת אגפים לזריעה.

² הגרע"א הסביר שהוא איסור של מראית העין - דהחופר נראה כעודר.

³ אין זה נראה כעודר מתי שהמים באים מיד וממלאים את מה שחפר, דאינו דומה לעודר רגיל. אכן אומרת הגמ' שאי אפשר לומר שזו הנפ"מ בין האמוראים הנ"ל, כיון שגם למ"ד שאמר משום שנראה כעודר יש לו לחוש לטעם שמכשיר אגפיה לזריעה, ומטעם זה יש לו לאסור. ולכך מסיקה הגמ' שלכו"ע בכה"ג אסור.

⁴ תוסי' (בד"ה מפני) בפירושם הראשון הסבירו, שגם כאן הוא איסור של מראית עין דאף שאינו מתכוון לזרוע שם מ"מ אסור משום מראית העין שהרואים חושבים שלכך הוא מתכוון לזרוע את אגפיה. ובתירוצם השני כתבו, שחשוב עבודת קרקע ממש, הגם שלא מתכוון לכך, דסוף סוף הוא פסיק רישיה שמוכשרים אגפיה לזריעה.

⁵ והאי מ"ד ס"ל שלא שייך לחוש בכה"ג לנראה כעודר, דסתם עודר כשהוא מוציא את העפר נותן אותו במקומו ואילו זה זורקו ומפזרו.

⁶ דהיינו ערימה אחת גדולה במקום אחד, וכיון שהוא במקום אחד הוא קל יותר מהיכא שעושה כמה ערימות בשדה שאז יש לאסור אם לא בתנאים מיוחדים שנתבארנו במשנה בשביעית (פ"ג מ"ג) שנראה כמזבל שדהו.

⁷ פ"י, אסור להשים כמות גדולה (של שלשים משפלות - שיעור מדה המבואר במשנה בשביעית), אא"כ העמיק את המקום שנותן בו את הזבל ג' טפחים או שהגביה אותו ג' טפחים, שאז הוא מגדר את המקום שעושה אותו לזבל, אבל בלא זה יש לחוש שיוסיף יוסיף עד שיזבל את כל השדה כולה.

⁸ דגם באופן זה כל פעם שהוא מוציא הוא נראה כמזבל, ולכן צריך להעמיק ג' טפחים או להגביה ג' טפחים או שיתן אותו על הסלע שלא ראוי לזריעה ואינו מקום זיבול. [ודייקה הגמ' שחזינן שמתיר ר' אלעזר בן עזריה לחפור שלשה טפחים בשביעית, ומצד שני הוא אוסר במשנתנו לחפור את אמת המים. ותירצה הגמ', דאו שמירי שהעמיק כבר קודם שביעית, או שזבלו מוכיח עליו].